

De Hubertusbekering van Rita, Ineke en Harry

Niko Koffeman

Dit is het verhaal van drie gewone mensen, die 50 jaar geleden getroffen werden door het inzicht dat jagers alles doen wat het daglicht niet verdragen kan. Drie mensen, die inzagen dat jagers niet ‘een soort boswachters’ zijn, die het beste voor hebben met de natuur maar (vooral) mannen, die achter hun mooie verhalen gepassioneerd bezig waren dieren naar het leven te staan. Dat inzicht heeft ze niet meer losgelaten. Nu, 50 jaar later zijn ze nog steeds schutspatronen van de in het wild levende dieren, die alles doen om de valse beweegredenen van jagers te ontmaskeren. Precies zoals Rita het zegt: “Stroppers zijn jagers zonder vergunning, jagers zijn stroppers met vergunning”.

Eigenlijk geven jagers bijna voortdurend een valse voorstelling van zaken. Zelfs hun schutspatroon Hubertus is een schijnheilige keuze.

Legende

In de legende van de heilige Hubertus van Luik (655-727) kwam een gepassioneerde jager tot inkeer na een bijzondere ontmoeting in de bossen van de Ardennen.

Hubertus was volgens de overlevering een edelman, die na de dood van zijn vrouw troost zocht in de jacht. Op een Goede Vrijdag – een dag waarop jagen verboden was – ging hij toch het bos in. Tijdens de achtervolging van een groot hert keerde het dier zich plotseling om. Tussen zijn gewei verscheen een lichtgevend kruis. Een stem sprak Hubertus toe en waarschuwde hem, dat hij naar de hel zou gaan als hij zich niet zou bekeren en geen heilig leven zou leiden. Diep onder de indruk knielde Hubertus neer, zwoer de jacht af en wijdde de rest van zijn leven aan God.

Het is onverklaarbaar waarom de Heilige Hubertus daarmee de schutspatroon van de jagers is geworden, terwijl hij zich bekeerd had tegen

de jacht. Eigenlijk zou Sint Hubertus de schutspatroon van De Faunabescherming moeten zijn en het Sint Hubertusjachtslot het hoofdkwartier van De Faunabescherming.

Stroppers zijn jagers zonder vergunning, jagers zijn stroppers met een vergunning

---

50 jaar terug in de tijd

Om meer inzicht te krijgen in de Hubertusbekering van Rita Stockmann, Ineke van den Abeele en Harry Voss reizen we 50 jaar terug in de tijd. Rita en Ineke kenden elkaar als hondenuitdorpers, die veel wandelden in de Bilderbergbossen bij Oosterbeek. Harry was een fervent natuurliefhebber, die zich in de bossen rond Apeldoorn bezig hield met de bescherming van alles wat groeit en bloeit en ons altijd weer boeit. Onafhankelijk van elkaar hoorden ze van een initiatief, waarbij prominente dieren- en natuur-

Het jachtslot Hubertus op de Hoge Veluwe: Eigenlijk zou dit het hoofdkwartier van De Faunabescherming moeten zijn. Foto: Gerard Ellenbroek.

beschermers de handen ineen sloegen om zich tegen de jacht te keren. Betrokkenen hierbij waren gepassioneerde natuurbeschermers van diverse pluimage zoals Peter Boer, Jan Kattens, Midas Dekkers, Hugh Gallacher, Norman van Swelm, Rie en Evert Boeve, Frits Boerwinkel, Dick Brand, Ed Gubbels en Harm Niesen. Samen besloten ze dat er een weerwoord moest komen tegen de jagers. Directe aanleiding was de meedogenloze meerkoetenjacht op het terrein van v.d. Burg Conserven, die hen een doorn in het oog was. Rita en haar man Heinz Stockmann besloten een editie van de jachtwet te kopen en merkten al snel, dat veel van wat jagers als vanzelfsprekendheden verkochten, lijnrecht inging tegen wat de jachtwet toestond. Veel jagers werden gedekt door lokale en landelijke notabelen, die werden gepaaid met wildbraad, dat hen rond de kerst werd bezorgd. Ook stak het hen bijvoorbeeld, dat de Buitengewoon opsporingsambtenaren van Natuurmonumenten alleen maar mochten handhaven op basis van de Vogelwet en geen enkele zeggenschap hadden in handhaving en naleving

van de Jachtwet, die geheel geregeld was voor en door jagers en bij hun in dienst zijnde jachtopzieners.

De natuurliefhebbers vonden elkaar in 1975 en richtten in 1976 de Stichting Kritisch Faunabeheer op.

Speurwerk

Actief zijn binnen Stichting Kritisch Faunabeheer voelde als detectivewerk. Uitzoeken wanneer en waar er werd gejaagd, of dat legaal of illegaal was en via welke krijgslisten jagers hun zeggenschap in de jachtwetgeving probeerden te handhaven en uit te breiden. Zo ontdekten ze dat directeur Theo Veen van de Koninklijke Jagers Vereniging, die alles deed om de mensen van Kritisch Faunabeheer te paaieren, zeer kwalijke bedoelingen had. Kort na de oprichting van de SKF kreeg voorzitter Hugh Gallacher een nieuwjaarskaartje van Veen met de tekst "Voor u is nog redding mogelijk". Gallacher reageerde met "Voor de KNJV is geen redding meer mogelijk, hooguit beterschap." Al snel werd duidelijk dat Veen inventariseerde welke

Directe aanleiding voor de oprichting van SKF was de meedogenloze jacht op meerkoeten. Foto: Gerard Ellenbroek.

jagers lid waren van natuurbeschermingsorganisaties en hij benaderde ze actief om te ‘infiltreren’ in ledenraden en andere bestuurslagen van deze organisaties. Op die manier trachtte hij te waarborgen, dat de organisaties ‘pro-jacht’ zouden zijn, worden of blijven. Jacht werd toen nog nauwelijks bekritiseerd of gelimiteerd door natuurbeschermingsorganisaties. Natuurmonumenten was druk bezig nieuwe terreinen te verwerven en kritiek op de jagers zou daar niet bij helpen omdat veel terreinen in bezit of beheer waren bij jagers. Provinciale landschappen richtten zich meer op ontginningsgebieden en hadden minder met jagers te maken.

Infiltratie en belangenverstrengeling

Een heikel punt vormde de verkiezing van een nieuwe ledenraad voor de Vogelbescherming. De mensen van de SKF kwamen na veel speurwerk tot de ontdekking dat van de 40 kandidaatleden voor de ledenraad van de Vogelbescherming er maar liefst 20 actief waren als jager. Kritisch Faunabeheer koos een voor die tijd nieuw middel: een jagerslijn voor leden van de Vogelbescherming met op een antwoordapparaat ingesproken welke kandidaatleden jager waren. Het resultaat was verpletterend: de jagers slaagden er niet in de gedroomde, grote delegatie te

krijgen in de ledenraad. Daarom gooiden ze het onder invloed van de acties van de SKF over een andere boeg. Fanatiek jager Hendrik Jan van Beuningen, voorzitter van de Jagersvereniging en invloedrijk bestuurslid van de Vogelbescherming, was het schoolvoorbeeld van dergelijke parallelle belangen. Na zijn afscheid van de KNJV werd hij

SKF-Actievoerders van het eerste uur op Terschelling om een jachtpartij van tandarts Smit op rotganzen in 1981 vast te leggen. V.l.n.r. Ineke van den Abeele, Edo Knegtering, Heinz Stockmann, Rita Stockmann en Fred Hess. Foto: Günther Classen.

bestuurder bij een andere loden mantelorganisatie SBNL. SBNL Natuurfonds (voorheen Stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied) werd in 1991 opgericht op initiatief van de KNJV als camouflagestichting van de jagers. Het doel was om een organisatie te creëren, die specifiek de belangen van particuliere beheerders (waaronder veel jagers) behartigde en natuurbeheer stimuleerde buiten de grote terreinbeherende organisaties om. SBNL moest zo een tegenwicht vormen tegen organisaties als Natuurmonumenten en Vogelbescherming, waarin natuurbeschermers inmiddels de overhand hadden gekregen.

In tegenstelling tot veel andere natuurorganisaties, hanteert SBNL het principe van “duurzame benutting” van de natuur. Dit houdt in dat jacht, visserij en houtoogst worden gezien als legitieme onderdelen van een gezond natuurbeheer. SBNL werkt vaak samen met Wildbeheereenheden (WBE's) aan projecten voor de verbetering van de leefomgeving van wild en het behoud van kleine landschapselementen. SBNL beheert diverse landgoederen waar in sommige gevallen nog steeds een actieve jacht- of beheercomponent aanwezig is.

Op veel fronten actief

Via de organisatie van symposia, zoals het vossensymposium, werd vanuit de Stichting Kritisch Faunabeheer begrip gekweekt voor in het wild levende dieren zoals de vos, die tot dan toe vooral verketterd werd door jagers en boeren. Tijdens het vossensymposium raakte ook Harry Voss geïnspireerd. Hij sloot zich met overtuiging als activist aan bij de stichting, nu al meer dan 40 jaar, waarbij hij onder meer ook de

Zwijnensociëteit oprichtte om op te komen voor deze ‘nozems van het bos’. Dit vormde een belangrijke impuls voor de strijd tegen de drijfjacht op wilde zwijnen.

In de Loenermark werd jaarlijks geëgd, zodat makkelijk te zien was waar de meeste zwijnen overstaken en die plekken werden toebedeeld aan de meest kapitaalkrachtige jagers.

Tijdens een Game fair op ‘Ons Erf’ viel het op dat het Wereld Natuur Fonds aanwezig was met een kraampje, waarin de jacht op ijsberen werd gepromoot. Ertegenover stond een kraam van Das&Boom, ook zo’n organisatie die de jacht niet eenduidig afwees. Het Wereld Natuur Fonds was

---

“Voor de KNJV is geen redding meer mogelijk, hooguit beterschap”

Rita Stockmann licht de actie ‘Kerstbestand’ toe aan de verslaggever van RTV Gelderland, Loenen 1994.
Foto: Daniël Stremler.

Harry in actie tegen de jacht op wilde zwijnen in Nunspeet in 2019. Naast hem Heinz met een vraag aan de koning.

in die tijd doordrenkt van jagersbelangen. Prins Bernhard was de beschermheer van de internationale afdeling en, zoals bekend, was Bernhard een gepassioneerd jager. Grote drijfveer rond de oprichting van het WNF was “de snelle achteruitgang van de wildstand in Afrika”. Je hoeft geen helderziende te zijn om te begrijpen waarom.

Verharding

De ontdekking dat natuurbeschermingsorganisaties actief bijdroegen aan het uit de wind houden van jagers, zorgde voor een extra stimulans voor de activisten van Kritisch Faunabeheer. Met name de altijd zeer actieve Rie Boeve speelde daarbij een belangrijke rol. Op verschillende fronten werden acties op touw gezet. Zo werden er gebruikte patroonhulzen verzameld in een jachtgebied tegenover het Groesbeekse Dekkerswoud waarmee mailings werden gemaakt om nieuwe donateurs te werven voor Kritisch Faunabeheer. Fotograaf Fred Hess zette zich actief in voor de acties en bleek een zesde zintuig te hebben voor plaatsen, waar jagers te verwachten waren. Hess en Van Swelm reisden ook af naar Canada om daar met gevaar voor eigen leven de

wrede slachting onder zeehondenpups op beeld vast te leggen. Ook jachtpartijen op de Hoge Veluwe legde Hess vast op de gevoelige plaat. De verharding van de verhoudingen tussen jagers en faunabeschermers kwam duidelijk tot uitdrukking toen een jachtopzichter van Kroondomein Het Loo de vier banden van Jan Bonjer lek stak toen hij zich onbespied waande. Hij was echter wel degelijk gezien en tussenkomst van de politie zorgde ervoor dat de schade vergoed diende te worden.

Prominente deskundigen

In die tijd kreeg de anti-jacht beweging steeds meer bijval van prominente deskundigen, zoals bioloog dr. Harm van de Veen (er is later een ecoduct over de A1 bij Kootwijk naar hem genoemd) en de bekende vice-president van de Amsterdamse rechtbank mr. A.J. Cnoop Koopmans. Dat gaf enig tegenwicht aan de maatschappelijke sleutelposities, die jagers overal innamen, zoals Kamervoorzitter Frans Josef van Thiel, die fanatiek jaagde en zijn invloed meer dan eens aanwendde om jagers ter wille te zijn bij de totstandkoming van voor hen wenselijke wetgeving.

De actieve bevordering van jachttoerisme naar Afrika onder het mom dat daarmee stroperij voorkomen zou kunnen worden, kreeg meer en meer het karakter van het wild reserveren voor rijke, witte, westerse jagers, die dat privilege tegen de arme, vaak autochtone stropers 'beschermden' met hun eigen privélegertjes.

Favoriete herinneringen

Gevraagd naar hun favoriete actiemoment in de 50 jaar, die achter ons liggen, buitelen Rita, Ineke en Harry over elkaar heen om hun favoriete herinnering te noemen.

De actie tegen de jacht op uitgezette fazanten in de Peel, waar onze fotograaf Fred Hess werd uitgelokt door een jager met een Rotweiler en een stok. De jager bedreigde daarmee Hess, terwijl hij gevolgd werd door een jagersvrouw met een videocamera, die overduidelijk tot doel had de provocatie uit de beelden weg te laten, maar alleen de reactie van Hess te filmen.

Of het nachtelijk galgenmaal voor de zwijnen in het Kroondomein in aanloop naar het jachtsei-

zoen. Uit het donker doemde plotseling een jager met een zweep op, die Har Pluijmakers en zijn 10-jarige zoontje bedreigde, zonder enige aanleiding, en vervolgens aangifte deed omdat hij zelf bedreigd zou zijn door Har. Overduidelijk met als doel om de opsporingsbevoegdheid van Har in te laten trekken: jagers hadden namelijk veelvuldig last ondervonden van zijn opsporings- en handhavingsactiviteiten in het kader van de Vogelwet. Ondanks dat we konden aantonen dat Har geen enkele blaam trof, moesten we na een langdurige gerechtelijke procedure een schikking accepteren, die 20.000 gulden kostte, omdat dat de enige manier bleek om te voorkomen dat hij een strafblad kreeg. En dat voor iets dat hij niet gedaan had! Of de grote bus bij de Game Fair bij kasteel Middachten, waarop Ineke in de huisstijl van de jagers met grote letters "Help de Jagers" geschilderd had, met in kleinere letters daaronder "naar de eeuwige jachtvelden". De jagers in de talloze Range Rovers, die op weg waren naar het evenement, reageerden bij het nemen van de afslag aanvankelijk zeer enthousiast, maar na het zien van de tweede regel viel er menig dame uit de

Ineke en Harry uitgedost als jagersechtpaar op de Game fair Bij Kasteel Doorwerth in 2007. Foto: Gijs van den Abeele.

Nogmaals het jagersechtpaar Ineke en Harry, dit maal op “huizenjacht” bij de Hut van Cartouche in Ermelo. Foto: Archief De Faunabescherming.

koets: “Klootzakken”, gilte een slijk uitziende dame vanuit het portierraam van een van de 4WD's.

Of het bezoek aan de Game Fair bij Kasteel Doorwerth waar Ineke en Harry als jagersechtpaar gekleed een bezoek brachten, Ineke met een collier dat was samengesteld uit parels en jachtpatronen, Harry in een authentieke jagersoutfit.

Ze oogstten veel bewondering met hun excentrieke outfit, tot het moment dat er een reclamevliegtuigje boven de Game Fair cirkelde met de

tekst “dood geen dier voor plezier” en Harry en Ineke aangaven veel voor die boodschap te voelen. Harry en Ineke gingen veel samen op onderzoek uit, bijvoorbeeld om zwijnevankooien in de Peel in beeld te brengen (op verboden terrein na een vertrouwelijke tip) of bij de open dag toen het jachtheiligdom van de in jagerskringen verafgode Cartouche verkocht moest worden en zij zich als ‘jagersechtpaar’ lieten rondleiden door de make-laar.

Of de keer dat een notaris die jaagde in het Hubertusgilde betrappt werd tijdens het schieten van een edelhert en het dier voor het oog van de fotograaf met bezwaard gemoed moest gaan ontweiden om te voorkomen, dat het vlees onbruikbaar zou worden. Zelden een notaris zo bedrukt zien kijken.

Vijftig jaar actie werd mede mogelijk gemaakt door tipgevers van binnenuit, zoals mensen van politie en peildienst, die vertrouwelijk uit de doeken deden hoe de telefoons van de actievoerders werden uitgepeild.

Nog meer acties en passie

Hoogzitten werden door ons op ludieke wijze omgevormd tot jachtmuseum, Hans en Grietje Huisje of geheel van een signaalkleur voorzien. Dat gebeurde altijd zonder problemen omdat hoogzitten meestal illegale bouwsels zijn. Bij Ecoduct Hulshorst begroeven we een tijdscapsule met informatie voor komende generaties hoe rond de eeuwwisseling voor miljoenen aan publiek geld ecoducten werden aangelegd die vervolgens ontoegankelijk gemaakt worden voor de dieren waarvoor ze bedoeld waren. We voerden op ludieke wijze actie tegen de zwanenjacht (KLM adverteerde in die periode met zwanen als verbeelding van vliegtuigen) met posters 'elk jaar storten er zo'n 5.000 neer'.

Samen met cartoonist Frans Bijvank lieten we zien hoezeer jacht voor jagers samenviel met lokale bloedstuwings, ook in seksuele connotaties. Bronnen daarvoor waren bijvoorbeeld cardioloog W. Grave, die aangaf dat jagers meer kans hebben te overlijden aan een hartaanval tijdens de spannende momenten van de bokkenjacht. Jager en psychoanalyticus Paul Parin, die in "Die Leidenschaft des Jägers" beschrijft dat de jacht

voor jagers een psychologische vrijheid is die jachtlust, moordlust en seksuele opwinding direct met elkaar verbindt. Het boek van Parin, zoals ook besproken in het Deutsches Ärzteblatt, analyseert de jacht als een podium voor ongeremde passies, waarbij seksuele lust – tot zaadlozing – een integraal onderdeel is van de moorddaad.

50 jaar Faunabescherming levert meer herinneringen en successen op dan hier besproken kunnen worden. We zijn activisten als Rita, Ineke en Harry zeer dankbaar dat hun Hubertusbekering tot op de dag van vandaag standhoudt. Moge het een nieuwe generatie Faunabeschermers inspireren het karwei af te maken!

